

ОН

**ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKERS OF UKRAINE**

Юридична адреса: 01012, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: +380 (44) 462-51-90

2, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-51-90

E-mail: profspilka.osv@gmail.com
Website: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок № 26009000031721 в ПАТ «Укрсоцбанк», МФО 300023, КОД ЄДРПОУ 02605316

09.11.2015 № 02-5/547

Міністерство освіти і науки України

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України розглянув розроблений Міністерством освіти і науки України проект закону «Про освіту» та вважає за необхідне зауважити наступне.

Позиція Профспілки щодо редакцій законопроекту, які розміщувалися на сайті Міністерства освіти і науки України, обговорювалася учасниками пленуму ЦК Профспілки 29 жовтня 2015 року та засвідчена постановою за № Пл-Х-3-1.

Пленум ЦК Профспілки наголосив на неприйнятності його норм, які налаштовані на виконання вимог Міжнародного валютного фонду та спрямовані на економію бюджету при здобутті освіти громадянами України, не враховують Рекомендації ЮНЕСКО/МОП «Про становище вчителів» 1996 року, звужують зміст і обсяг прав освітян, закріплених діючим освітянським законодавством.

Учасники Пленуму висловили категоричні заперечення з приводу намірів звузити державні гарантії щодо фінансового забезпечення освітньої галузі, рівня оплати праці педагогічних, науково-педагогічних працівників та спеціалістів закладів освіти, житлово-побутового забезпечення педагогічних працівників сільської місцевості, селищ міського типу і пенсіонерів з їх числа, що заборонено статтею 22 Конституції України.

Учасники пленуму вимагають недопущення узаконення оплати праці працівників освіти на основі Єдиної тарифної сітки, яку Конституційним Судом України від 22.05.2008 № 10-рп/2008 визнано такою, що не відповідає Конституції України; збільшення навчального навантаження, тривалості робочого часу вчителів, викладачів, вихователів, інших педагогічних працівників та наповнюваності класів загальноосвітніх навчальних закладів, груп дошкільних та позашкільних навчальних закладів; обов'язковості укладання з усіма педагогами контракту, обрання їх за конкурсом, застосування до них такої процедури, як сертифікація; звільнення педагогічних працівників за віковою ознакою; відшкодування громадянами до бюджету витрачених на їхнє навчання коштів.

Слід відзначити, що в законопроекті, який надійшов на погодження до СПО об'єднань профспілок, вже частково враховано позицію ЦК Профспілки щодо законопроекту, що була висловлена у листах на адресу Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України, Міністерства освіти і науки України та оприлюднена на сайті Профспілки.

Разом з тим, залишилося багато норм, які потребують доопрацювання.

ЦК Профспілки висловлює категоричні заперечення з приводу норм законопроекту, які:

зменшують обсяг фінансового забезпечення освітньої галузі з 10% національного доходу до 7% валового внутрішнього продукту (ч. 2 ст. 71 проекту Закону);

погіршують умови праці вчителів, викладачів, вихователів, інших педагогічних працівників – дозволяють керівнику навчального закладу збільшувати навчальне навантаження, тривалість робочого часу (ст. 52 проекту Закону);

запроваджують обов'язковість укладання контрактів з усіма педагогічними та науково-педагогічними працівниками, а також керівниками дошкільних, середніх, позашкільних навчальних закладів (ч. 2 ст. 26, ч. 3 ст. 46 проекту Закону);

запроваджують процедуру сертифікації педагогічних працівників (ст. 50 проекту Закону);

обмежують конституційне право на здобуття громадянами України професійної та вищої освіти за кошти державного або місцевого бюджету, встановлюючи умову відшкодування витрачених коштів для набуття права на повторне безоплатне здобуття цієї освіти (ч. 5 ст. 3 проекту Закону).

Пропонуємо до проекту закону «Про освіту» наступні зміни та доповнення.

У пункті 2 статті 71 слова «не менше семи відсотків» замінити на словосполучення «не менше 10 відсотків», виклавши його в такій редакції: «Держава забезпечує бюджетні асигнування на освіту в розмірі не меншому десяти відсотків валового внутрішнього продукту».

Пункт 6 статті 71 доповнити абзацами такого змісту: «Розрахунок освітньої субвенції відбувається на підставі державних соціальних стандартів та нормативів системи освіти та освітньої діяльності. Для кожного рівня освіти Кабінет Міністрів України формує та затверджує в натуральному та вартісному вираженні перелік державних соціальних стандартів та нормативів забезпечення населення закладами освіти».

Обґрунтування. Запропоноване доповнення пов'язано з необхідністю дотримання державних соціальних нормативів у сфері забезпечення навчальними закладами місцевими органами влади в процесі децентралізації влади, що відбувається в даний час.

Відповідно до ст.14 Закону України «Про освіту», ст.32 Закону України «Про місцеве самоврядування» місцеві органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування повинні встановлювати не нижче визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, мінімальних нормативів, обсяги бюджетного фінансування закладів освіти, установ, організацій системи освіти, що є у комунальній власності, та забезпечувати фінансування витрат на їх утримання; забезпечувати розвиток мережі навчальних закладів, зміцнення їх матеріальної бази, господарське обслуговування.

Формування, забезпечення і дотримання відповідних нормативів є державною гарантією згідно з Законом України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» (ст. 4, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 23): до нормативів забезпечення відноситься забезпечення певної території мережею закладів освіти; до державних соціальних нормативів у сфері забезпечення навчальними закладами включаються норми матеріального забезпечення навчальних закладів та додаткових видів соціального і матеріального забезпечення учнів; держава гарантує забезпечення основних потреб громадян на рівні встановлених законом державних соціальних стандартів і нормативів з метою надання соціальної підтримки населенню України.

В цілому встановлюються державні гарантії щодо: надання гарантованих обсягів обслуговування у сфері освіти; державні соціальні гарантії є обов'язковими для всіх державних

органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності; надання державних соціальних гарантій здійснюється на засадах адресності та цільового використання; розробка та виконання Державного бюджету України та місцевих бюджетів здійснюються на основі пріоритетності фінансування для забезпечення надання державних соціальних гарантій; залучення закладами освіти коштів з додаткових джерел фінансування не є підставою для зменшення бюджетного фінансування відповідно до нормативів; з метою забезпечення надання державних соціальних гарантій обраховуються нормативи фінансування поточних витрат на утримання мережі закладів освіти; держава здійснює фінансову підтримку місцевого самоврядування з метою забезпечення надання державних соціальних гарантій на основі нормативів витрат (фінансування).

На сьогодні в Україні відсутня система розроблених і затверджених соціальних норм і нормативів. Прикінцевими положеннями Бюджетного кодексу України (ч.10) закріплено доручення Кабінету Міністрів України протягом року забезпечити формування, встановлення та затвердження державних соціальних стандартів і нормативів з урахуванням вимог, встановлених Законом України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». Доручення не виконано до цього часу.

В умовах відсутності чітких стандартів забезпечення освіти порушуються державні гарантії на отримання обов'язкової загальної середньої та дошкільної освіти, відбувається хронічне недофінансування потреб освіти, скорочення (оптимізація) мережі навчальних закладів, значне навантаження щодо утримання ЗНЗ та ДНЗ лягає на плечі родин учнів та вихованців.

Такий стан речей не узгоджується зі статтею 67 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», яка передбачає фінансування з боку держави в повному обсязі здійснення органами місцевого самоврядування наданих законами повноважень. Кошти, необхідні для здійснення органами місцевого самоврядування цих повноважень, щороку передбачаються у Законі України «Про Державний бюджет України».

Внести зміни до пункту 3 статті 46, якою пропонується запровадити контрактну форму договору для всіх педагогічних та науково-педагогічних працівників та викласти його в такій редакції: «Науково-педагогічні працівники приймаються на роботу за результатами конкурсного відбору у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти, шляхом укладання трудового договору. Педагогічні працівники приймаються на роботу шляхом укладення трудового договору в порядку, визначеному трудовим законодавством».

Змінити редакцію пункту 2 статті 26, згідно з яким пропонується укладати контракти з керівниками всіх навчальних закладів, включаючи дошкільні, середні та позашкільні навчальні заклади, та викласти його в такій редакції: «Керівник навчального закладу обирається чи призначається за конкурсом з числа претендентів, які вільно володіють державною мовою і мають вищу освіту».

Обґрунтування. Пропозиції щодо впровадження контрактної форми трудового договору для всіх категорій педагогічних, науково-педагогічних працівників, а також керівників начальних закладів власності суперечать як положенням національного законодавства (Кодексу законів про працю України, рішенню Конституційного Суду України від 9 липня 1998 року № 12-рп/98, роз'ясненням Конституційного Суду України від 01 серпня 2013 р. № 22-14-17/1749, постанові Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992 р. «Про практику розгляду судами трудових спорів»), так і нормам міжнародного права (Конвенції МОП № 158 про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця, Конвенції МОП № 117 про основні цілі та норми соціальної політики, Рекомендації МОП № 166 про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця, Директиві Ради 1999/70/ЄС від 28 червня 1999 року, Директиві Ради 1991/383/ЄС від 25 червня 1991 року).

Розробниками законопроекту не враховано, що у Верховній Раді України зареєстровано проект Трудового кодексу України (реєстр. № 1658, прийнятий за основу 5 листопада 2015

року), яким концептуально виключено контрактну форму трудового договору та визначено вичерпний перелік випадків укладення строкового трудового договору, що є гарантією для працівників від незаконного укладення строкових трудових договорів.

Як в чинному Кодексі законів про працю України (ст. 23), так і в проекті ТКУ (ст. 58) визначено, що застосування строкових трудових договорів має обмежуватися випадками, коли характер майбутньої роботи або умови її виконання не дозволяють укласти трудовий договір на невизначений термін. У випадках, коли факт погодження сторонами строкового характеру трудових відносин не доведено роботодавцем, трудові відносини вважаються такими, що виникли на невизначений строк. Подібні обмеження застосування строкових трудових договорів передбачені також Рекомендацією МОП № 166 про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця (пп. «а» п. 2 ст. 3), Директивою Ради 1991/383/ЄЕС від 25 червня 1991 року (ч. 1 ст. 1). Оскільки контракт по суті є строковим трудовим договором, то його застосування має відповідати передбаченим законодавством вимогам для укладення строкових трудових договорів, включаючи й міжнародні акти.

Загальноновизнаною та законодавчо закріпленою є практика укладення строкових трудових договорів, зокрема, у таких випадках: заміщення тимчасово відсутнього працівника, за яким зберігається місце роботи (посада); на час виконання певного обсягу чи виду роботи, строк закінчення якої не може бути визначений конкретною датою, з урахуванням характеру такої роботи, умов її виконання; виконання робіт, пов'язаних з тимчасовим (до одного року) розширенням виробництва або обсягу послуг, що надаються відповідним роботодавцем; виконання невідкладних робіт із запобігання або ліквідації наслідків стихійного лиха, епідемій, епізоотій, виробничих аварій тощо.

Педагогічні працівники в установах та закладах освіти здійснюють свої професійні обов'язки на постійній основі, умови їх роботи носять довготривалий характер, оскільки пов'язаний із здійсненням безперервного навчально-виховного процесу в школах, дитячих садочках, і не має підстав вважати такий процес обмеженим у часі.

Відповідно до ст. 4 Конвенції МОП №158 про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця заборонено припиняти трудові відносини з працівниками, якщо тільки немає законних підстав для такого припинення, пов'язаного зі здібностями чи поведінкою працівника або викликаного виробничою потребою підприємства, установи чи служби.

Конституційний Суд України в рішенні від 9 липня 1998 року № 12-рп/98 зазначив, що контракт як особлива форма трудового договору повинен спрямовуватися на створення умов для виявлення ініціативності та самостійності працівника, враховуючи його індивідуальні здібності й професійні навички, його правову і соціальну захищеність. Умови контракту, які погіршують становище працівника порівняно з чинним законодавством, угодами і колективним договором, вважаються недійсними (стаття 9 КЗпП). Передбачений контрактом тимчасовий характер трудових відносин є однією з умов, які ускладнюють становище працівника.

Пропонуємо змінити статтю 50, якою запроваджується нова процедура сертифікації педагогічного працівника з метою оцінювання здатності здійснювати педагогічну діяльність в системі дошкільної, середньої, позашкільної чи професійної (професійно-технічної) освіти у відповідності до професійних стандартів педагогічної діяльності. Цією статтею пропонуємо врегулювати атестацію педагогічних працівників.

Згідно з діючим законодавством (ч. 4 ст.54 Закону «Про освіту») в галузі освіти діє система обов'язкової атестації педагогічних працівників, яка апробована десятиріччями. Типове положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010р. № 930 показало свою практичну доцільність, даний нормативний акт можливо за потреби удосконалювати. За результатами атестації визначаються відповідність працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюються категорії, педагогічні звання. Питання, які пропонуються вирішити за допомогою процедури сертифікації, повністю збігаються з питаннями атестаційної процедури. В академічному тлумачному словнику слово сертифікат означає документ, що засвідчує склад, якість продукції, а також сортність, асортимент тощо, і додається до товарів, які надходять у продаж. Застосування цього

терміну для посвідчення якостей та здібностей працівника є некоректним. Для педагогічного працівника основним документом, що засвідчує його можливість займатися педагогічною діяльністю є диплом про педагогічну освіту.

Сумнівною та неприйнятною є запропонована норма частини 2 статті 50 про встановлення педагогічному працівнику кваліфікаційної категорії «педагог-стажист», яка є принижуючою до нього. Під час навчання здобувачі педагогічної освіти проходять практику в навчальних закладах, фактично відбувається стажування майбутнього педагогічного працівника, який отримавши диплом та приступивши до роботи в навчальному закладі, може претендувати на присвоєння наступної кваліфікаційної категорії.

Частину 4 статті 2 пропонуємо викласти в такій редакції: «Інші закони та підзаконні нормативно-правові акти не можуть звужувати зміст та обсяг конституційного права на освіту, а також автономних прав навчальних закладів, академічних свобод учасників освітнього процесу та наукової діяльності, прав педагогічних і науково-педагогічних працівників, визначених цим Законом».

Виключити пункт 5 статті 3, яким визначається, що громадяни України мають право здобути як кожен кваліфікацію професійної (професійно-технічної) освіти, так і кожен ступінь вищої освіти за кошти державного або місцевого бюджету один раз та встановлюється обов'язок відшкодувати до бюджету витрачених на їхнє навчання коштів при повторному вступі до навчального закладу. Запропонована норма суперечить частині 2 статті 53 Конституції України, згідно з якою держава забезпечує безоплатність професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах.

У статті 5 абзац 1 викласти в такій редакції: «Право на безоплатне здобуття освіти забезпечується: для дошкільної та повної загальної середньої освіти – за рахунок формування та фінансового забезпечення мережі закладів в обсязі, достатньому для забезпечення потреб в освіті усіх громадян України незалежно від їх місця проживання, іноземних громадян та осіб без громадянства, які мешкають на території України. Фінансування дошкільної освіти здійснюється за рахунок місцевого бюджету, повної загальної середньої освіти - за рахунок державних субвенцій та місцевого бюджету».

В абзаці 2 статті 5 пропонуємо вилучити слова «незалежно від форм власності», оскільки навчальні заклади приватної форми власності повинні фінансуватися їх засновниками.

У частині 3 статті 9 пропонуємо виключити слова «у першу чергу - англійської мови», оскільки згідно з частиною 3 статті 10 Конституції України держава сприяє вивченню усіх мов міжнародного спілкування, без виокремлення будь-якої з цих мов.

У статті 10 слова «середня освіта» замінити словами «повна загальна середня освіта», оскільки це в більшій мірі кореспондується зі статтею 13 цього проекту, в якій йдеться про повну загальну середню освіту, як складову структури освіти.

Редакцію частини 2 статті 12 «Провідна роль у дошкільній освіті належить батькам та особам, які їх замінюють, або іншим особам, які займаються доглядом, вихованням і навчанням дитини», змінити місцями з частиною 3 цієї статті, оскільки в першу чергу саме держава має створювати умови для здобуття дошкільної освіти через формування і розвиток мережі навчальних закладів.

У частині 3 статті 12 слова «держава створює умови для здобуття дошкільної освіти» замінити словами «держава забезпечує здобуття дошкільної освіти».

Частину 4 статті 14 викласти в такій редакції: «Державні (національні) позашкільні навчальні заклади створюються центральними органами виконавчої влади та фінансуються за кошти державного бюджету, інші заклади позашкільної освіти створюються органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, громадянами за наявності необхідної матеріально-технічної, науково-методичної бази, педагогічних та інших кадрів та фінансуються за кошти місцевих бюджетів, підприємств, установ, організацій, громадян».

У частині 2 статті 16 вилучити слова «статтею 44», оскільки посилання в одному законі на конкретну статтю іншого закону є некоректним з точки зору нормотворчої техніки. Під час внесення змін до закону можливі зміни нумерації статей.

У частині 1 статті 18 після слів «науково-дослідна робота здійснюється» доповнити словами «у вищих навчальних закладах».

У частині 4 статті 26 «Керівник загальноосвітнього навчального закладу призначається на посаду за рішенням конкурсної комісії, в яку входять представники педагогічного колективу, батьків учнів, які навчаються у цьому навчальному закладі, та засновника навчального закладу» необхідно визначити, хто призначає керівника загальноосвітнього навчального закладу на посаду та після слів «представники педагогічного колективу» доповнити словами «профспілкової організації».

У статті 28 назву «Громадське самоврядування навчального закладу» замінити на «Органи громадського самоврядування в освіті».

Доповнити статтю 18 новою частиною такого змісту: «Органами громадського самоврядування в освіті є: загальні збори (конференція) працівників навчального закладу; районна, міська, обласна конференції педагогічних працівників; Всеукраїнський з'їзд працівників освіти».

Частину 2 статті 28 викласти в такій редакції: «У навчальному закладі можуть створюватися на добровільній основі органи учнівського чи студентського самоврядування. Основні повноваження, порядок формування і роботи органів учнівського чи студентського самоврядування визначаються статутом навчального закладу відповідно до законодавства».

Обґрунтування. Статтею 36 Конституції України встановлено право громадян України на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей та право на участь у професійних спілках. Ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій. Запропонована норма проекту Закону є імперативною, передбачає обов'язковість створення органів учнівського і студентського самоврядування та обов'язковість членства в них здобувачів освіти, що суперечить ст. 36 Конституції України.

Частину 2 статті 30 доповнити пунктом такого змісту: «звіт про використання коштів з державного та місцевого бюджетів».

У частині 3 статті 30 після слів «звіт про надходження та використання коштів, спрямованих на забезпечення їхньої діяльності» доповнити словами «зокрема на оплату праці».

У частині 4 статті 34 після слів «Національна рамка кваліфікацій розробляється із залученням організацій роботодавців» доповнити словом «профспілок».

Частину 1 статті 35 викласти у новій редакції: «Після успішного завершення навчання за акредитованою освітньою програмою здобувачі освіти (крім вихованців дошкільних навчальних закладів) отримують безкоштовно відповідний документ про освіту державного зразка державною мовою.».

У статті 37 вважаємо недоцільним створення додаткових інституцій - Національної ради курикулуму та Центру розвитку курикулуму, на які пропонується покласти функції щодо вироблення узгоджених стратегічних напрямів розвитку Національного курикулуму загальної середньої освіти та його складових – державних стандартів освіти, навчальних програм та підручників. Пропонуємо ці функції покласти на Академію педагогічних наук, відповідні інститути чи інші науково-методичні структури міністерства, що в умовах обмеженого у державі фінансового ресурсу, коли недостатньо грошей для забезпечення належної оплати праці викладацького складу, створення належних умов для навчання вихованців, учнів, студентів та роботи педагогів, буде більш раціональним та прийнятним.

У статті 41 міститься дві частини під номером 3. Пропонуємо вилучити другу частину 3, якою частково регулюється порядок проведення інституційного аудиту та вводиться можливість проведення повторного аудиту, що є неприйнятним. Пропонуємо обмежитися першою частиною 3, в якій зазначено, що інституційний аудит проводиться у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти.

Статтю 47, яка встановлює державні гарантії здобувачам освіти та педагогічним і науково-педагогічним працівникам, пропонуємо розділити на дві статті - окремо гарантії здобувачам освіти та гарантії педагогічним і науково-педагогічним працівникам.

Частини 3 та 5 статті 47 потрібно узгодити між собою в частині забезпечення підвезення осіб, які навчаються, педагогічних працівників за кошти державного і місцевого бюджетів та визначити конкретно співвідношення витрат на ці цілі з державного та місцевого бюджетів.

Частину 5 статті 47 викласти в такій редакції: «Органи місцевого самоврядування забезпечують безкоштовний проїзд учнів, вихованців, студентів та педагогічних працівників до місця навчання, роботи і додому, та передбачають на це відповідні видатки з місцевих бюджетів».

Частину 6 статті 47 доповнити словами «учнів 1- 4 класів».

Частину 7 статті 47 після слова «стипендіями» доповнити словами «у законодавчо встановлених розмірах» та вилучити слово «спеціальним».

Частину 8 статті 47 викласти у такій редакції: «Особи, які здобувають освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах, на період

навчання забезпечуються гуртожитками, у порядку визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти, та стипендією у законодавчо встановленому розмірі у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України».

Частину 9 статті 47 доповнити абзацом такого змісту: «Для осіб, які здобувають освіту в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах за денною формою навчання, державою гарантуються протягом року пільги на проїзд територією України залізничним, водним, автомобільним, міським (крім таксі) транспортом. Відповідні кошти передбачаються у Державному бюджеті України окремим рядком. Порядок надання зазначених гарантій визначається Кабінетом Міністрів України. Органи місцевого самоврядування відповідно до законодавства можуть встановлювати порядок надання пільг на проїзд учнів і студентів у місцевому пасажирському транспорті і передбачати відповідні видатки з місцевих бюджетів».

В абзаці 4 частини 10 статті 47 слова «встановлення доплат до посадових окладів» замінити на слова «встановлення підвищених посадових окладів (ставок заробітної плати)».

В абзаці 5 частини 10 статті 47 «щомісячну виплату надбавок за вислугу років у відсотках до посадового окладу (ставки заробітної плати) залежно від стажу педагогічної роботи у розмірах, що встановлюються законодавчими та нормативними актами» слова «що встановлюються законодавчими та нормативними актами» замінити на слова «до 3 років - 10 відсотків, від 3 до 10 років - 20 відсотків, від 10 років до 20 років - 30 відсотків, понад 20 років - 40 відсотків».

Абзац 6 частини 10 статті 47 викласти у такій редакції: «Надання педагогічним і науково-педагогічним працівникам щорічної грошової винагороди в розмірі не менше одного посадового окладу (ставки заробітної плати) за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків».

Доповнити частину 10 статті 47 абзацами такого змісту:

«виплату педагогічним та науково-педагогічним працівникам надбавки за престижність педагогічної праці в розмірі 20 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати);»

В абзаці 1 частини 12 статті 47 вилучити друге речення: «Пільги на безоплатне користування житлом з опаленням та освітленням, передбачені абзацом першим цієї частини, надаються за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України».

Виключити редакцію частини 4 статті 48: «За порушення принципів академічної доброчесності: плагіат, спонукання порушень академічної доброчесності здобувачами освіти, педагогічні і науково-педагогічні працівники притягуються до дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства». Вказане положення суперечить загальними принципам трудового законодавства та нормам, що регулюють порядок притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності.

Не погоджуємося з нормою частини 5 статті 48, яка встановлює, що за порушення принципів академічної доброчесності здобувачі освіти притягуються до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); повторне проходження навчального курсу; відрахування із навчального закладу (крім учнів, що здобувають дошкільну, загальну середню освіту). Зауважуємо, що в дошкільних навчальних закладах здобувають дошкільну освіту не учні, а діти чи вихованці.

Частину 4 статті 49 викласти у редакції: «Оплата підвищення кваліфікації педагогічних працівників комунальних навчальних закладів та установ освіти здійснюється за рахунок видатків освітньої субвенції та коштів місцевих бюджетів, педагогічних і науково-педагогічних працівників державних навчальних закладів та установ освіти - за рахунок коштів державного бюджету, працівників приватних навчальних закладів - за рахунок власних коштів».

Частину 2 статті 52 викласти у редакції: «Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, навчально-виховної, організаційної, методичної роботи, а також інші види педагогічної роботи. Максимальний обсяг педагогічного навантаження педагогічних та науково-педагогічних працівників та перелік видів педагогічної роботи визначається спеціальними законами та не може бути збільшений порівняно з чинним законодавством».

З метою недопущення звуження трудових прав педагогічних працівників та посилення інтенсифікації їхньої праці, як це прослідковується впродовж останніх років, за нашим переконанням в законі має бути відображена норма про обсяг навчального навантаження, за яку встановлюється ставка заробітної плати, як мінімум, за основними посадами педагогічних працівників, зокрема вчителів, керівників гуртків - 18 годин протягом навчального тижня, вихователів, інструкторів з фізкультури - 30 годин, музичних керівників - 24 години (стаття 25 Закону України «Про загальну середню освіту», стаття 22 Закону України «Про позашкільну освіту», ст. 30 Закону України «Про дошкільну освіту»).

Не можна погодитись з пропозиціями щодо встановлення обсягу та переліку видів роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальним закладом та його закріплення у трудовому договорі у межах, визначених законодавством, а також встановлення максимального обсягу навчального навантаження педагогічних та науково-педагогічних працівників на одну ставку законодавством, що передбачено у частинах 3 та 4 статті 52, оскільки до актів законодавства належать постанови Кабінету Міністрів України, накази тощо. Тому редакцію частин 3 та 4 необхідно доопрацювати з урахуванням викладеного вище з тим, щоб не допустити запровадження дискримінаційних норм стосовно вчителів, вихователів, керівників гуртків, музичних працівників та інших педагогічних працівників загальноосвітніх, дошкільних, позашкільних навчальних закладів.

Частину 1 статті 53 виписати у редакції: «Оплата праці педагогічних і науково-педагогічних працівників встановлюється у визначених законами розмірах у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України».

У частині 2 статті 53 потрібно уточнити поняття «наступна вища педагогічна посада», яке на даний час не передбачено нормативними актами.

У частині 3 статті 53 «посадові оклади педагогічних працівників підвищуються з урахуванням надбавки за кваліфікаційні категорії» виключити слова «надбавки за» та доповнити після слів «посадові оклади» словами «ставки заробітної плати».

Частину 4 статті 53 викласти у редакції: «Посадові оклади науково-педагогічних, наукових працівників закладів вищої освіти встановлюються на рівні подвійної середньої заробітної плати працівників промисловості та підвищуються за наукові ступені і вчені звання:

- науковий ступінь доктора філософії - на 15 %;
- науковий ступінь доктора наук - на 25 %;
- вчене звання доцента і старшого дослідника - 25 %;
- вчене звання професора - 33 %».

У частині 1 статті 57 «Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти» доповнити абзацом такого змісту: «забезпечує дотримання державних гарантій здобувачам освіти та педагогічним і науково-педагогічним працівникам».

З частини 5 статті 53 вилучити слова «за використання в освітньому процесі іноземних мов, використання сучасних технологій в навчальному процесі, реалізацію інноваційних проектів тощо», доповнивши її словами «в межах встановленого фонду оплати праці, зокрема за рахунок власних коштів».

Частину 6 статті 53 доповнити після словосполучення «науково-педагогічним,» словом «науковим».

Зі статті 56 вилучити слова «дошкільних, загальноосвітніх, професійних (професійно-технічних), позашкільних навчальних закладів;» в контексті затвердження переліку посад.

Абзаци 1, 2 частини 1 статті 59: «Обласні ради, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міські ради міст Києва та Севастополя: засновують, реорганізують та ліквідовують навчальні заклади та заклади піклування для дітей з особливими освітніми потребами; засновують, реорганізують та ліквідовують заклади професійної (професійно-технічної) освіти комунальної форми власності» доповнити словами «за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти», що відповідатиме частині 5 статті 61 цього законопроекту.

Виключити абзац 3 частини 3 статті 59: «Районні ради, міські ради міст обласного значення, міст Києва і Севастополя: формують мережу шкільних округів закладів початкової та базової середньої освіти, що покривають усю територію району». Проект цього закону, а також чинний спеціальний закон у сфері середньої освіти не містять норм про формування відповідних шкільних округів.

У частині 2 статті 62: «Органи управління освітою забезпечують обов'язкове громадське обговорення проектів нормативно-правових актів та інших рішень, що стосуються системи освіти, та участь незалежних експертів і представників громадськості, роботодавців та осіб, які здобувають освіту, у підготовці та прийнятті цих документів» після слова «роботодавців» доповнити словом «профспілок».

У частині 3 статті 63: «Громадський нагляд в системі освіти здійснюється громадськими об'єднаннями, статутом яких передбачено діяльність у сфері освіти, професійними об'єднаннями педагогічних і науково-педагогічних працівників...» слова «професійними об'єднаннями» замінити словами «профспілковими організаціями».

Пропонуємо виключити статтю 64, якою пропонується запровадити Інститут освітнього омбудсмена з метою забезпечення належних умов для реалізації права на освіту в системі освіти. Вважаємо невиправданим створення додатково державного органу з відповідним фінансуванням за рахунок державного бюджету. Завдання, які пропонується покласти на зазначений орган, на даний час в тій, чи іншій мірі виконують інші державні органи (Уповноважений Верховної Ради з прав людини, Уповноважений представник Президента України з прав дитини, Міністерство освіти і науки, Державна інспекція навчальних закладів, Державна інспекція з питань праці), місцеві органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, органи управління освітою, органи студентського самоврядування, профспілкові організації, громадські організації.

Завдання, які пропонуються покласти на освітнього омбудсмена, можуть бути покладені на центральний орган виконавчої влади з забезпечення якості освіти з можливістю створення окремого структурного підрозділу в його складі.

У статті 66 після слів «товариствами» доповнити словами «профспілковими організаціями».

Розраховуємо на відображення пропозицій ЦК Профспілки в проекті закону «Про освіту» при його подальшому доопрацюванні та висловлюємо вдячність за врахування в ньому низки пропозицій, які були висловлені у листах на адресу Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України та Міністерства освіти і науки України й оприлюднені на сайті Профспілки.

Голова Профспілки

Г.Ф.Труханов